

Kanta-Hämeen hyvinvointialueen ohje ryhmärahan käytöstä

Aluehallitus 09.02.2026
1702/00.01.01/2026

Valmistelija

hallintojohtaja Katja Tommiska, puh. 040 821 2396,
katja.tommiska(at)omahame.fi

Selostus

Aluehallitus on vahvistanut kokouksessaan 25.11.2024 (§ 440) Kanta-Hämeen hyvinvointialueen ohjeen ryhmärahan käytöstä. Aluevaltuusto on kokouksessaan 16.12.2025 (§ 124) päättänyt ryhmärahan määräksi 1.1.2026 lukien 4000 euroa/valtuutettu.

Valtuustoryhmästä ja sen toiminnan tukemisesta säädetään hyvinvointialueesta annetun lain (611/2021) 27 §:ssä, jonka 2 momenttia on muutettu 1.1.2026 lukien (Laki hyvinvointialueesta annetun lain muuttamisesta 1114/2025). Vuoden 2026 alusta säännöksen sanamuoto kuuluu: "Valtuustoryhmien toimintaedellytyksien parantamiseksi hyvinvointialue voi taloudellisesti tukea valtuustoryhmien sisäistä toimintaa sekä valtuustoryhmän päätöksentekoon liittyvää muuta toimintaa. Tukea myönnettäessä hyvinvointialueen on yksilöitävä tuen käyttötarkoitus. Tiedot tuen määrästä ja käyttökohteesta on ilmoitettava valtuustoryhmittäin hyvinvointialueen tilinpäätöksessä." Kyseinen säännös kuului 31.12.2025 asti seuraavasti: "Valtuustoryhmien toimintaedellytyksien parantamiseksi hyvinvointialue voi taloudellisesti tukea valtuustoryhmien sisäistä toimintaa sekä toimenpiteitä, joilla valtuustoryhmät edistävät hyvinvointialueen asukkaiden osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksia. Tukea myönnettäessä on yksilöitävä tuen käyttötarkoitus. Tuen määrä valtuustoryhmittäin on ilmoitettava hyvinvointialueen tilinpäätöksessä." Säännöksen 2 momenttia on siis muutettu vuoden 2026 alusta lukien siten, että siinä ei enää säädetä mahdollisuudesta tukea toimenpiteitä, joilla valtuustoryhmät edistävät hyvinvointialueen asukkaiden osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksia.

Hallituksen esityksessä on esitetty arviointia lakimuutoksen vaikutuksia viranomaisten toimintaan. Muutoksen arvioidaan parantavan valtuustoryhmän tukemisen läpinäkyvyyttä ja selkeyttävän asukkaiden osallisuusosoikeuksia koskevaa sääntelyä ja käytäntöjä. Hyvinvointialueen rahoitus kohdentuisi pääsääntöisesti valtuustoryhmän sisäisen toiminnan tukemiseen. Arvion mukaan asukkaiden osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksia edistettäisiin niitä koskevan hyvinvointialuelain 5 luvun sääntelyn nojalla hyvinvointialueen päättämällä tavalla sekä hyvinvointistrategian mukaisesti. Lisäksi tuen myöntämisen arvioidaan hyvinvointialueilla vähentyvän esitettyjen käyttötarkoituksen ja raportoinnin muutosten johdosta. (HE 91/2025, s. 15)

Lakimuutoksen vaikutuksia on tuotu esille hallituksen esityksen säännöskohtaisissa periusteluissa mm. seuraavasti: "Pykälän 2 momenttia muutettaisiin siten, että siinä ei enää säädettäisi mahdollisuudesta tukea toimenpiteitä, joilla valtuustoryhmät edistävät hyvinvointialueen asukkaiden osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksia. Jatkossa momentin mukaan valtuustoryhmien toimintaedellytyksien parantamiseksi hyvinvointialue voisi taloudellisesti tukea valtuustoryhmien sisäistä toimintaa sekä valtuustoryhmän päätöksentekoon liittyvää muuta toimintaa. Sisäistä toimintaa ei ole määritelty voimassa olevassa säännöksessä. Tuen käyttökohteet jäisivät jatkossakin paikalliseen

harkintaan. Aluevaltuustoryhmiä voitaisiin tukea esimerkiksi antamalla ryhmän käyttöön tiloja, sihteeriapua, tietoyhteyksiä ja laitteita sekä avustamalla luottamushenkilöiden koulutusta tai sellaisten tilaisuuksien järjestämistä, jotka liittyvät hyvinvointialueen päätöksentekoon liittyvien asioiden käsittelyyn. Esimerkiksi hyvinvointialueen asukkaiden kuuleminen ja keskustelutilaisuudet hyvinvointialueen päätöksentekoon liittyvistä asioista olisivat jatkossakin mahdollisia.” (HE 91/2025, s. 27)

Lisäksi lakimuutoksen johdosta tulee jatkossa sisällyttää hyvinvointialueen tilinpäätökseen tuen valtuustoryhmittäistä määrää koskivien tietojen lisäksi tiedot tuen käyttötarkoituksesta. Lakimuutosta koskevassa hallituksen esityksessä on asian osalta tuotu esille, että uudella sääntelyllä halutaan parantaa raportoinnin läpinäkyvyyttä: ”Lisäksi ehdotetaan raportoinnin läpinäkyvyyden parantamiseksi, että tuen määrän lisäksi hyvinvointialueen tilinpäätöksessä tulisi ilmoittaa valtuustoryhmittäin tuen käyttökohteet. Voimassa olevan sääntelyn mukaisesti tukea myönnettäessä on yksilöitävä tuen käyttötarkoitus. Tukea ei voitaisi myöntää vuosittaisena kokonaissummana, vaan tuki voitaisiin myöntää vain erikseen yksilöityjen kustannuksien kattamiseen. Sääntely edellyttäisi, että tuesta päätettäessä tulisi tuen käyttötarkoitus yksilöidä, jolloin tuen käyttäminen ei jää valtuustoryhmän vapaasti harkittavaksi.”

Lakimuutoksen johdosta on tarpeen päivittää aluehallituksen ryhmärahaohjetta seuraavasti:

- ohjeen 3 §:ää ehdotetaan muutettavan siten, että pykälän määräykset päivitetään vuoden 2026 alusta voimaan asteen lakimuutoksen mukaisiksi. Pykälän 1 momentista poistetaan kohta koskien ryhmärahan ohjaamisesta ”toimintaan, joka kohdistuu maakunnan asukkaisiin ja muihin sidosryhmiin” ja lisätään kohta, jonka mukaan ryhmärahaa voidaan ohjata ”valtuustoryhmän päätöksentekoon liittyvään muuhun toimintaan”. Pykälään ehdotetaan lisättävän määräys siitä, että ryhmärahaa on mahdollista käyttää luottamushenkilökoulutukseen. Lisäksi ehdotetaan lisättävän täsmäntävä kohta koskien valtuustoryhmän päätöksentekoon liittyvää muuta toimintaa: ”Valtuustoryhmän päätöksentekoon liittyvää muuta toimintaa voi olla esimerkiksi hyvinvointialueen asukkaiden kuuleminen ja keskustelutilaisuudet hyvinvointialueen päätöksentekoon liittyvistä asioista. Kuulemisen ja tilaisuuksien tulee koskea hyvinvointialueen päätöksentekoon liittyviä esimerkiksi valmistelussa olevia asioita.”
- ohjeen 4 §:ään ehdotetaan lisättävän täsmennyksiä siitä, mitä tietoja valtuustoryhmän tulee esittää ryhmärahahakemukseen liitettävässä kustannusarviossa: ”Kustannusarviossa tulee eritellä työvoimakustannukset, työtilojen vuokrat, työvälineet, luottamushenkilöiden koulutus ja muut mahdolliset kustannukset, kuten kopio-, tietoliikenne- ja puhelinkulut sekä pykälässä 3 tarkoitettujen hyvinvointialueen asukkaiden kuulemis- ja keskustelutilaisuuksien kustannukset (tilavuokrat, ilmoittelu tilaisuudesta, pienimuotoiset tarjoilut, tilaisuuteen liittyvä materiaali).”
- ohjeen 6.1 §:ään ehdotetaan täsmennyksiä ryhmärahan käyttöä koskevan raportin tietosisällön osalta: ”Ryhmärahaa saaneet tahot toimittavat ryhmärahaan oikeuttavasta toiminnasta kirjallisen selvityksen, josta käyvät eriteltyinä esille työvoimakustannukset, työtilojen vuokrat, työvälineet, luottamushenkilöiden koulutus ja muut mahdolliset kustannukset, kuten kopio-, tietoliikenne- ja puhelinkulut sekä pykälässä 3 tarkoitettujen hyvinvointialueen asukkaiden kuulemis-

ja keskustelutilaisuuksien kustannukset (tilavuokrat, ilmoittelu tilaisuudesta, pienimuotoiset tarjoilut, tilaisuuteen liittyvä materiaali).”

Lisäksi ehdotetaan ohjeen 6.5 §:ään lisäystä, jonka mukaan käyttämättä jäänyt ryhmäraha tulee palauttaa ryhmärahan maksuvuotta seuraavan vuoden toukokuun loppuun mennessä. Lisäyksellä pyritään siihen, että ryhmärahan käytön raportointi ja käyttämättä jääneen ryhmärahan palautus tapahtuvat samassa aikataulussa.

Luonnos ”Kanta-Hämeen hyvinvointialueen ohje ryhmärahan käytöstä” on oheismateriaalina. Muutosehdotukset ja lisäykset on merkitty luonnokseen punaisella kursivilla. Poistoehdotukset on merkitty yliviivauksella.
(JS)

**Toimivallan peruste
Hyvinvointialuejohtajan
päättösesitys**

Kanta-Hämeen hyvinvointialueen hallintosääntö 166 §

Aluehallitus päättää hyväksyä liitteenä olevan Kanta-Hämeen hyvinvointialueen ohjeen ryhmärahan käytöstä.

Päätös

Täytäntöönpano

Asiaote / aluevaltuustoryhmien puheenjohtajat, hallintojohtaja Katja Tommiska, hallintolakimies Kari Suokas

Muutoksenhaku

Oikaisuvaatimus